

A LAP ELŐFIZETÉSI ÁRA:

Egy évre 6 frt. — kr.
Fél évre 3 " — "
Negyed évre 1 " 50 "
Egyes szám ára 6 kr.
Külföldre egy évre 8 frt. — kr.

Ezen lap megjelenik hetenkint kétszer: vasárnap és csütörtökön.

SZÉKELYFÖLD.

Közgazdasági, társadalmi és szépirodalmi hirlap,

a csikmegyei gazdasági egyesület hivatalos közlönye.

Hirdetések közlési díja:
minden egy hasábos 1 garmond sorért vagy annak térfogatáért 4 kr. s minden egyszeri közlés után 30 kr. bélyegdíj fizetendő.
Nagy és többször közlendő hirdetményt a kiadóhivatal árkedvezményben részesít.

A „Nyilttér“ rovatban közlendő cikkek soronkint 10 kr. díjért közöltetnek.

SZERKESZTŐSÉG és KIADÓ-HIVATAL:
Kézdi-Vásárhelytől: Csik-Szeredában: Székely-Udvarhelytől:

Szabó Albert könyvnyomdájában. T. Nagy Imre szerkesztő lakásán. Dr. Kádbé Ferenc szerkesztő lakásán.

A lap tartalmát illető közlemények, valamint előfizetési pénzek, hirdetmények, nyilttérek stb. mindhárom szerkesztőségben és kiadóhivatalban elfogadtatnak.

Csalhatatlan jelek.

(T.) Haladunk! Nagyon haladunk! Nemcsak a fizikai, mechanikai vagy más egyéb természettani találmányokat, hanem a magyar faj életrealitását is értem. Nem is kell már féltetni az újabb birtokos osztályt, de a régiből sem azt, ki az ősmagyar lethargiából kivetkőzött. Kezd a magyar gazdaság észre térni, kezdi a régi rossz szokásokat elhagyni és kezdi magát a korhoz alkalmazni. Mindenfelé kezdjük már hallani azt a helyes véleményt, hogy gazdának nem elég a szántásvetés, hanem utána kell néznie másnak is. Kezd a vállalkozási és kereskedelmi szellem ébredezni, kezdenek a marha-állományok szaporodni s mindinkább több oly gazda jelentkezik a vásárokon, ki luxus-cikkek helyett hasznos hajtó dolgok után néz; ló- és szarvasmarha-nevelés, sertésnevelés folytonosan emelkedő félben van. Különösen mióta Kőbánya az európai sertéskereskedelem gócpontjává kezd fejlődni s ezer mázsa számára rendelik meg külföldről az eleven sertésárut, azóta a sertésnevelés nagy lendületet kezd venni mindenfelé, a hizlalók száma is napról napra szaporodik.

Be kezdik látni gazdáink, hogy elegendő számú gazdasági állat nélkül a gazdálkodás kinlódás és nem arra

való, hogy boldogulni lehessen általa; hát most már azután kezd nézni a legtöbb, hogy minél több gazdasági állatot tarthasson. És e téren különösen a gazdálkodással foglalkozó zsidóság megy elől a jó példával. A legtöbb zsidó jó és tapintatos gazda. Az uradalmakkal rendelkező zsidók pedig, mint a Schosbergerek, Deutschok, Harsaiak stb., valódi mintagazdaságot folytatnak, a mely gazdaság iparral és kereskedelemmel van egybe kötve. És a példa hat. A magyar ember tanulni, tapasztalni kezd, a mit bárki észre vehet Tiszán innen, Tiszán túl, Dunán innen, Dunán túl, csak tekintse meg a vidéket.

A ki a legtöbb magyar gazdaságot ezelőtt 15—20 évvel látta, a legtöbb helyen örvendetes haladást fog tapasztalni, s mondhatni, hogy a haladás a legutóbbi években indult neki ily észrevehető módon. Neki indult pedig azért, mert a legutóbbi években nem igen lett a béke megzavarva, a politikai pártharcz csillapodott, az izgatottság apadt és az emberek dolgaik után láttak. És ha a békének ezen isteni áldását hosszabb ideig élvezhetjük, oly átalakuláson megyünk át, örvendetes átalakuláson, hogy nem fogunk ráismerni magunkra.

A hetvenkedés apadó félben; mindenfelé a komolyabb gondolkodás ész-

lelhető. A kornak realis lehelete látszik mindenben, s az a fogalom, hogy a nagy szakáll és sarkantyus csizmában van a hazafiság, oly szűk térre kezd szorulni, hogy alig-alig látunk egy-egy ily exczentrikus embert, az is legtöbbször a józan közönség gunymosolyával találkozik. Hanem igenis, a hazafias gondolkodás kezd megérteni a költő szavait: „Tenni a jelszó, szeretett barátim! A tavasz itt jó, s minket mezeinken alva találjon?” Elmondhatjuk tehát a szó szoros értelmében, hogy a munkának, a tetteknek korát kezdjük élni. A Székelyi tana ver gyökeret minden felé: nem pusztán a politika, hanem a szorgalom fegyverével vivni ki nemzeti haladásunk koszorúját. Az „ébredés“ jelszó alatt nem a csaták, hanem a munka terére hívó vezérszót érti a magyar ember.

Igen! A haladás útján már rajta vagyunk. Már lehet látni, hogy e nemzet épen oly hősiessé fog küzdeni a kultúra terén, mint a harctéren küzdött egykoron. Lesz itt tudomány, ipar és kereskedelem. A magyar földesúr nem fogja szégyelni a becsületes keresetmódot és megmenti magát, a ki még megmentheti. A magyar középosztály nem vesz el, hanem erősebb lesz, mint a milyen vala!

S z e m l e.

Nagyon rég ideje, hogy a főrendiháznak olyan érdekes ülése volt, mint az ápr. 30-iki. A középiskolai törvényjavaslat, melynek tárgyalása annak idejében a képviselőházban olyan zajos, valóban izgalmas jeleneteket idézett elő, a főrendeket azoknál nagyobb érdeklődésre bírta. A bizottság tanácskozásai is igen élénkek voltak, s úgy szólván előkészítették az általános hangulatot ahhoz, hogy a főrendiház ezen ülése alaposan eltér a megszokott chablonról, s a főrendek a kérdés nagy fontosságához méltó módon fognak tanácskozni a szónögen lévő tárgyról. Szógyényi László elnök valamivel tizenegyedfél óra előtt nyitotta meg az ülést; a teremben szokatlan nagy számmal voltak jelen a főrendek. Lehetek mintegy százan, köztük huszonhárom főpap és több főispán. A karzatok már korán megteltek jobbra az előkelő körökből való hallgatósággal. A képviselőház tagjai Schlauch püspök beszéde alatt tömegesen jöttek a számukra fentartott karzatokra, s miután ott nem találtak elegendő helyet, egy részük a hírlapírók karzatára jött át. A nagy zaj következtében a szónök pár perczre félben hagyta beszédét, míg a képviselők elhelyezkedtek. A vitát Trefort Agoston miniszter nyitotta meg, röviden ajánlván elfogadásra a törvényjavaslatot. — Ezután Schlauch Lőrincz számári püspök mondott igen szép beszédet, fejtegetve a kormánynak a törvényjavaslat megalkotásánál elfoglalt álláspontját, végül kijelenté, hogy általánosságban elfogadja a javaslatot. — Vay Miklós báró protestáns szempontból beszélt, hangsúlyozva a protestánsoknak a közoktatás terén szerzett érdemeit és mindenkor tanúsított áldozatkészségét. — Samassa József egri érsek igen hatásos beszédében kiválóan a javaslat didaktikai részét fejtegette, s beszélt a mostani tanítási rendszer hiányairól. Általánosságban ő is elfogadta a javaslatot. Hanyal Lajos kalocsai bibornokérsek hosszabb beszédében szökött a tárgyra, érintve több

A „Székelyföld“ tárczája.

Egy kártyás életéből.

(Beszély.)

Irta Dobay János.

(Folytatás.)

Cs. József az 185. évben kezdett a fővárosi körökben feltűnni. Mint egy fényes ősi név és nagy vagyon tulajdonosa, kedves modorával s gáncstalan lovagiasságával az előkelő körök kedvence lett. A férfiak tisztelték, a nők imádták a szép és nagylelkű ifjút. Cs. József telve pezsgő életkedvvel és egy nagy adag könnyelműséggel, egész odaadással merült a fővárosi élet örömeibe; a legelső szalonoktól a legjelentéktelenebb csapszékekig, mindenüttismert személy volt; a főrangú körök legünnepeltebb alakjai s a demimonde leghírhedtebb szépségei egyaránt lelkesültek érte; szórta a pénzt, udvarolt, párbajozott és örült módra kártyázott, szóval egyike volt azon genialis korhelyeknek, kik fényes meteoroként tűnnek fel s egyideig bámulja őket a világ, míg végre teljesen tönkre menve, egy golyó vet véget a regényes életnek. Komolyabb gondolkodásu barátai és ismerősei sajnálták, hogy e szépreményű tehetséges ifju e léha életmód mellett miképen teszi tönkre vagyonát és életét. Midőn azonban ez iránt barátai figyelmeztették, ő rendesen könnyelmű hangon így szólt: „Ha élünk ozélya a boldog-

ság, én feltaláltam azt, én teljesen boldognak érzem magamat mostani életem mellett, s aztán ha megszűnik egykor ezen élet kedves lenni, egy darab ólom mindennek véget vet, én rajtam a világ szánakozni sohasem fog.”

Idejét a kártya és a nők közt osztá meg, s míg a kártyán roppant összeget vesztett, addig a szerelemben állandó szerencsével dicsekedhetett. Minden szép nőnek udvarolt, de állandó hü szerelemmel nem tudott senki iránt viselkedni. Játékszenvedélyének kielégítése végett meglátogatta a homburgi játékbarlangokat is, hol csakhamar feltűnt mesés nagyságu tétéleivel s azon ritka egykedvűség által, melylyel a szerencse vagy balsors esélyeit fogadta. A szerencse az első napokban kedvezett; oly roppant összegeket vont ki a bankból, hogy már a croupier-ek sáppadt arcczal s remegő kezekkel oszták a kártyát, s az egész társaság el volt ragadtatva a gazdag magyar ur rendkívüli szerencséjén; azonban a szerencse forgandó s ki nem tudja megbecsülni, azt elhagyja. József egy napon a nyert összeget s vagyonának nagy részét elveszté, a nélkül azonban, hogy arczának egyetlen egy izma megrándult volna. Midőn az utolsó tétel is elveszett, szivarra gyújtott s nyugodt hangon jó éjt kívánva, elhagyta a játéktermet. Egyik bankadó, ki szokva volt látni, hogy egyes szenvedélyes kártyások miképen teszik tönkre magukat egy

rövidke félóra alatt, hideg, közönyös hangon szólt: „Ennek az urnak életéért sem adnék semmit.” A játék tovább folyt s aranyeséges, kinos sohajok, elfojtott szitkok hirdették, hogy itt egy csoport ember viv élet-halálharcot egymással.

Az ifju elhagyván a termet, egy sűrű faszor felé intézé lépteit s egy padra leült. Szép, enyhe csillagos éj volt s ő neki dülve a pad támlájának, hosszasan merően nézett, fel a csillagok közé. Talán azt nézte ki, hogy melyikben lenne jobb lakni, ha majd elhagyja ezen átkos szenvedélyektől megfertőztetett földet.

Nemsokára női ruhasuhogás volt hallható s az ifju vállára gyöngéd női kéz nehezült, majd meg látgy dallamos hang szólalt meg közvetlen háta megett:

- Uram, ön öngyilkos akar lenni.
- Az ifju hátra se nézve, közönyös hangon szólt:
- Az meglehet,
- Pedig ön ifju és oly deréknek látszik.
- Tönkre tettem magamat, s miután nincs miért tovább élnem, még ma föbe lövöm magamat. Felhasználtam életemet s hamar leszámoltam vele.
- S nincs egyáltalában önnek senkije, ki az élethez kötné?!
- Nincs senki és semmi. Eddig a nőknek és szerelemnek éltem; elpazaroltam minden vagyonomat, nincs pénzem, mivel

kártyázom, nincs pénzem, mivel a nők szépeit kielégítsem, tehát meghalok. Nyugodtan halok meg, mert e rövid életet jól használtam fel.

- Tehát önnek nincs pénze?
- Oh dehogyan nincs, van még annyi, mennyi egy pisztolyra szükséges, s az épen elég.
- Eh, gyávaság, a valódi kártyás és gavallér nem szűnik meg addig a szerencsével harcolni, míg csak egy fillérje van. Rajta uram, kísértse meg még egyszer a szerencsét.
- Kisoda ön?! — — kérdé az ifju felállva s a hölgyre tekintve, kivel eddig társalgott, a nélkül, hogy hátranzett volna.
- Egy hölgy, kit meglepett ama nyugodtság, melylyel ön tegnap és tegnapelőtt a fejedelmi vagyont beseperte, s kit megígézt az a nagyszerű hideg vér, melylyel ön a balsors csapásait fogadta. Engem az ön sorsa rendkívül érdekel s azért bocsáson meg, ha dolgaiba avatkozom s felhívom, hogy még egyszer szálljon sikra a sorsral.
- Kisasszony, ön lehetlent kíván. Eddig bátran játszottam, mert még zsebemben érzem azt a két aranyat, mely egy pisztolyra volt szánya, de érzem, hogy el-sáppadnék s kezem reszketne, ha ezt a pénzt is kockázra tenném, mert meghalni tudok, de koldulni nem.
- Arra nem is lesz szükség, mert

azzal némiképen összefüggő kérdést. A bibornok a kath. egyház érdekeit és igényeit hangoztatta. Végül Tisza Kálmán miniszterelnök szólalt fel; leginkább Haynald bibornok nézeteire reflektált. Beszédének a része, melyben Dizraelit idézte, észrevehető nagy hatást tett a főrendek körében.

A május 1. ülésen folytatott a közpiskolai törvényjavaslat tárgyalása. A vitát Ipolyi Arnold beszéretei püspök nyitotta meg. Hosszabb beszédben fejtegette álláspontját és ismételtén kifejezte abbeli óhaját, hogy a vallási főtanhatóság állíttassék fel. Beszédének végén reflektált Tisza Kálmán ápril 30-ki beszédére és észrevételeket tett a miniszterelnök által idézett Disraeli-féle nyilatkozatra. Ezután Trefort közközt ügyi miniszter tett észrevételeket az eddigi beszédekre és ismételtén ajánlotta a törvényjavaslat elfogadását. Pongrácz Emil báró különösen a szakszók igatásai ellen beszélt s erőlesen tiltakozott az idegen beavatkozások ellen. Kruesz Christom pannonhalmi főpáti hosszabb beszédben fejtegette ki nézetét s behatóan beszélt a tan. szerzetes rendeknek a tanügyvel, továbbá a kormányval való viszonyáról. Ezután részletezte azokat az óhajásokat, melyek a javaslatl szemben fenntartottak. Román Miron metropolita a gör. kel. egyház érdekében szólalt fel. Azon való sajnálkozását fejezte ki, hogy a törvény alkotásba a gör. kel. egyház be nem folytatható. Szentiványi Márton főispán protestáns szempontból szólalt fel, ki jelentve, hogy a törvényjavaslatot az egyházi autonómia érdekében elfogadják a részletes tárgyalás alapjául. Végül Cziráky János gr. mondott hosszabb beszédet. A szónokok mindannyian elfogadták a törvényjavaslatot a részletes tárgyalás alapjául; azt azonban kilitatásba helyezték, hogy a részletes tárgyalás során több rendbeli módosítást fognak kívánni.

A május 2-ki ülésben osztatlan figyelmet keltett Haynald Lajos kaloosai bibornok érsek felszólalása a melyben reflectált a miniszterelnök által mondottakra. A ház a javaslatot általánosságban elfogadván, a részletes tárgyalás következett, melyben mindjárt az első §-nál nagyobb vita folyt. E szakasznál a főrendek bizottsága a közpiskola céljai közé a „vallás-erkölcsi” műveltséget kívánja kitűzni; míg az eredeti javaslatban a kifejezés nincs benn. A ház szavazás útján határozott s három szótöbbséggel az eredeti szerkezetet fogadta el. Vita volt a görög nyelv kérdésében is, melyet a főrendeknél gr. Cziráky támogatott meg. Itt is az eredeti szerkezet győzött. A tárgyalást a ház a május 4-iki ülésben folytatja.

A képviselőház április 30-iki ülésén, midőn az első tárgynak kitűzött adótörvény függőben maradt §-át is letárgyalták, a csendőrség kiegészítéséről szóló javaslat került volna elő. Egyszerre csak kitűnik, hogy nincs előadó. Tichler Vincze nem volt sehol. Azután észreveszik, hogy a szakminiszter sincs jelen. Kettőnek is itt kellene lennie, mert a dolog a belügyminiszter és a honvédelmi egyaránt érdekli, s egyik sincs itt. A kormány jelenlévő képviselője, az egyetlen Szapáry gróf, a kinek javaslata ép elfogadatik, feláll, s védeni kezdi az előadót és a szakminisztert, a kiktől úgy értesült, hogy jelen vannak a kép-

akármiképen üssön ki a dolog, e fa ágai közt találni fog egy töltött pisztolyt. Erre szavamat adom.

— De mi ezéja van önnek, — szól az ifju mosolygva — hogy egy veszni indult élet felett még egy rövid időre fenn tartassa a sors kezét?

— Ön azt nem tudhatja, hogy miképpen intézkedett ön felett a végzet. Most kérem, itt várjon rám egy pár percig, azonnal vissza fogok térni.

A titokteljes hölgy távozott s 5 perc múlva visszatért. Egy pisztolyt hozott magával, melyet az ifju előtt megtöltött s a közeli fa ágai közé rejtett.

— Most tehát ez is készen vagyunk, — szól a hölgy komolyan — a pisztoly itt leend s ön még a két utolsó aranyát is felteheti. Jöjjön kedves lovagom, én majd segíteni fogok önnek. Ön csak akkor fog tenni, mikor én mondani fogom. — Belegyeznek?! —

— Ön teljesen rendelkezik felettem, kedves kisasszony — szól az ifju nevetve. — Ezen utolsó szivességgel tartozom a női nemnek.

Az ifju karon fogta a hölgyet s visszament vele a játéktérre. Még a hidegvérü

viselőház egyik osztálytermében bizottsági tanácskozáson. Kitűnik, hogy ez nem felel meg a valóságoknak. 11-kor lett volna a véderőbizottságnak ülése, de az előadó és a miniszter ott sem jelennek meg. A baloldalon sokan sürgősen kezdik, hogy ily körülmények között tanácskozni nem lehet, a tárgyalás holnapra halasztassék. A többség csak azért is ellene van az indítványnak, mert az ellenzékéről jön, s kimondja, hogy a tárgyalást folytatni kell. De már egy pillanat múlva kénytelen visszavonni határozatát, mert a tárgyalást folytatni nem lehet, nem lévén előadó. Az ülés a legnagyobb rendetlenség és lármá közt oszlik szét, s mikor a képviselők odahagyják a házat, érkezik meg a honvédelmi miniszter és az előadó.

A képviselőház május 2-ki ülésében sokféle tárgyalással és kérdéssel foglalkozott. Napirend szerint a fiumei kikötőben építendő köljáki kötémedene létesítéséről szóló javaslat tárgyalatott első sorban. Hegedűs Sándor előadó indoklván a javaslatot, az ügy általánosságban, mint részleteiben észrevétel nélkül elfogadott. Most az 1880. évi közözügyi árszámadásra alapított leszámolás szerint Magyarország terhére mutatózó tartozás fedezéséről szóló javaslat került tárgyalásra, mely Hegedűs előadó, nemkülönben Orbán Balázs és Csanády felszólalása után további észrevétel és módosítás nélkül ment keresztül. A harmadik tárgy: az 1882. évi közözügyi költségek fedezése céljából a magyar korona országai által pótlólag fizetendő összegéről szóló javaslat. — Miután ezt is Hegedűs előadó indokolta, a ház azt részleteiben is változatlanul elfogadta. A negyedik tárgy az első magyar-gácsországi vasútra vonatkozó 1871. és 1875. évi törvények módosításáról szóló javaslat. Hegedűs indoklása után ez is észrevétel és módosítás nélkül elfogadott.

És most következett a napirend legfontosabb tárgya: a pénzügyi közgazgatási bíróságról szóló javaslat. — E felett élnék általánosan vita fejlődött ki, melyet Hegedűs előadó nyitott meg, ki után Irányi Dániel, Lits Gyula, Helfy Ignác, Lázár Adam szóltak a javaslat ellen, Teleszky István és Szapáry pénzügyminiszter a javaslat mellett. Végül a ház a javaslatot igen nagy többséggel elfogadta általánosságban a részletes tárgyalás alapjául.

Az új francia nagykövet. A hivatalos lap május 2. száma közli, hogy ő felsége f. évi ápr. hó 27-én kelt legf. elhatározásával gróf Hoyos László titkos tanácsost, kamarást és osztályfőnököt a közös külügyminiszteriumban, a francia köztársasághoz cs. és kir. nagykövetté kinevezte.

Jegyzőkönyv

a „Csikmegeyi gazdasági egyesület” igazgató választmányának 1883. év május hó 1-én Becze Antal elnöksége alatt tartott üléséről.

Jelen vannak: Mikó Bálint, Madár Imre, Fodor Ignác, László Ferencz, Deák Ignác, Lázár Domokos, Sándor Gergely, Székely Endre.

eroupiér is bámuló arcot öltött, midőn a magyar urat visszatérni látá. A társaság feszült figyelemmel várta az első tételt. Az ifju mosolygó arczeval veite ki zsebéből a két utolsó aranyat, s már fel akarta tenni egy kártyára, midőn a hölgy karját visszattartá. „Még nem”, suttogá fülébe. A hölgy feszült figyelemmel kísérté a kártya járását s az ifju feledve mindent, egészen elmerült a tökéletes szépségű arc szemlélésében. A hölgy hirtelen felpillantott s rámutatott egy kártyára. Az ifju mosolygva dobta rá a két aranyat; és az első tételt megnyerte. A második, harmadik és negyedik tétel ugyanazon kártyán szintén meg lett nyerve, midőn a hölgy intett, hogy a nyert pénzt vonja vissza. Pár pillanat múlva a hölgy ismét intett s ismét 4 tétel lett egymás után megnyerve. És ez így ment tovább, az ifju minden tételt megnyert. Egy óra múlva nagy halmaz arany és bankó feküdt előtte. A bankadók elsáppadtak s a játékos és nézők között a bámulat moraja hangzott fel. Arra eddig nem volt példa, hogy valaki egy nagy vagyont elveszítsen s ugyanazt még azon éjjel két arannyal visszanyerje. Az ifjut azonban sem egyik, sem a másik nem igen látszott érdekelnit;

1. Elnök a gyűlést megnyitván, felhívja titkár előterjesztéseinek megtételére.
2. Olvastatik a nmgu földművelési m. kir. miniszter urnak mult március hó 3-ról 1928. sz. a. és 7245. sz. a. küldött értesítése, melyben értesíti egyesületünket azon intézkedéséről, hogy egyesületünk részére 2 m. mázsa chevalier árpa, 5 m. m. pityóka, 1 tonna rigai lenmag, 1 m. m. Champlaine tavaszbuza, továbbá 6 métermáza bácskai kendermag megküldését megrendelte.

Köszönettel vétetik tudomásul s helyesléssel fogadtatik elnök azon előterjesztése, hogy a küldött magvakat miniszter ur ő nmgának már megköszönte.

3. Olvastatik földművelési m. kir. miniszter ur ő nmgának idei 10897. számú értesítése, melyben közli a kölni osztrák-magyar konzul jelentését az amerikai serthesus bevitelének Németországba való megtiltása tárgyában. Tudomásul vétetik.

4. Olvastatik a győrvidéki gazdas. egyesület átirata, mely mellett a szövetségi gazdasági egyesületek II. nagy gyűlésének tárgyalásán kitűzött pontozatokat letárgyalván, nézetét és megállapodását pártolás végett megküldi. Tudomásul vétetik.

5. Titkár előterjeszti, hogy a közgyűlés az alapszabályoknál kinyomatását határozta el s a végrehajtást az igazgató választmányra bízta.

Igazgató választmány az alapszabályoknak 300 példányban leendő kinyomatását titkárnak meghagyja.

6. Olvastatik a nmgu földművelési miniszter urnak idei 6194. sz. leirata, melyben értesíti egyesületünket, hogy a „Magyar Szesztermelők Lapja”-nak díjmentes küldését elrendelte. Köszönettel vétetik tudomásul.

7. Olvastatik a nmgu földművelési miniszter urnak idei 13.343. sz. a. kelt magas értesítése, melynek értelmében egyesületünk részére 700 ft államsegélyt utalványozni méltóztatott.

Igazgató választmány nagy köszönettel fogadja miniszter ur ő nmgának utalványát s helyeslő tudomásul veszi elnök azon előterjesztését, hogy az utalványozott összeget miniszter ur nmgának már megköszönte.

8. Olvastatik a nmgu földművelési miniszter urnak idei 14132. számú leirata a vasúti kocsik fertőtlenítéséért szedendő díjak tárgyában. Tudomásul vétetik.

9. Olvastatik földművelési m. kir. miniszter ur ő nmgának folyó évi 10.082. sz. értesítése, melyben némely magkereskedőknek visszaéléséről tájékoztatja egyesületünket.

Tudomásul vétetik s az egyesületi közlönyben a tagok figyelmébe ajánlatni határozatlik.

10. Olvastatik a nmgu földművelési miniszter urnak f. évi 13.151. sz. a. kelt rendelete, melyben tudatja, hogy vidéki vagy részleges iparkiallítások csak kormány-engedély mellett tarthatók.

Tudomásul vétetik, elnök megbizatik, hogy annak értelmében a folyó évben rendezendő kiállítás engedélyezése iránt kérvényt intézzen földművelési miniszter ur ő nagyméltóságához.

(Folytatása köv.)

még az előtte fekvő pénzre sem fordított figyelmet, annyira belemerült a szép hölgy nézésébe, ki figyelemmel kísérté, hogy miképpen jönnek ki a kártyák. A hölgy ismét jelt adott s az ifju mosolygva toltá az egész aranyhalmazt a jelzett kártyára. A jelenlevők visszafojtott lélekzettel lesték az utolsó tétel sorsát, mert ha a bank újból veszt, megbukik. Mindenki lázas izgatottsággal várta a dolog kimenetelét s csupán csak egy ember volt nyugodt, az, a kinek pénze játszott. Az ifju ajkáról egy percig sem tűnt el a vidám mosoly s gyönyörrel legetelté szeméit a hölgy kipirult arcán. E perczben a bámulat kiáltása hangzott fel. Az ifju megnyerte a tételt. A bankadó fizetett s izgatott hangon jelenté, hogy mai napra a játék be van fejezve. Az ifju összeszedé a roppant halmaz pénzt és követé a hölgyet. Midőn kiinn valának, az ifju megragadá a hölgy kezét s lelkesülten kiáltá:

— Kiasszony, ön megmenté életemet; kérem, rendelkezék felette, öné vagyok.

— Elfogadom — szól a hölgy lágy, zengzetes hangon.

(Folytatása köv.)

A Szent-László-társulat köréből.

(Eredeti tudósításunk.)

Budapest, 1883. ápril 26-án.

A Szent-László-társulatnak f. év ápr. 26-án tartott ülésében a mult ülés jegyzőkönyvének hitelesítése után a következő ügyek tárgyalattak.

1) Az évi közgyűlés idejének megálapítására nézve határozatot, hogy az, mint eddig szokásban volt, folyó évben is, az ősi idők beálltával tartassék meg; az ülés napjának az akkori körülmények szerinti meghatározására az elnök ő nagym. kéréstett fel.

2) Felmerült azon kérdés, hogy a bukaresti Szent-Ferenciek barátiájában volt magyar pap, páter Felicián Bernát elhalálózván, óhajandó volna, miszerint helyébe ismét egy magyar pap alkalmaztassék; határozatot, hogy tekintettel, miszerint a Szt.-Ferenciek rendének a fennálló egyezmény értelmében jelenleg Bécsben lakó provincialisánál ez irányban tett lépések sikerre nem vezettek; politikai okok pedig a Szent-László-társulat közvetlen beavatkozását ez ügyben lehetetlenné teszik; de különben is, remélhető lévén, hogy a bukaresti Vicariatus által a római Propaganda körében megindított tárgyalások kívánt sikerre fognak vezetni s a katolikus anyaszentegyház ügye, az egész román királyságban, egy katolikus érsek és két utraganeus püspök kinevezése által, hierarchiai alapon rövid idő alatt rendszeresítettni fog; addig pedig a jelenlegi püspöki vicarius Paoli által a bukaresti seminariumban felvett kispapok által a hiányon némileg segítve van: legesélyesebbnek mutatkozik, hogy a Szt.-László-társulat eddigi álláspontján maradjon meg.

3) Gondócs óbudai tanító jelentést tesz a bukovinai csángó falvakban tett útjáról; s az onnan magával hozott négy csángó gyermeket a választmányi ülés termébe bevezetvén, némi segélyezést kér; határozatot, miszerint tekintettel arra, hogy ezen ifjak, kiknek szülői Bukovinában maradtak és most bejönni nem is szándékoztak, hivatva lesznek, hogy az ottani magyarságot a hazának megtartsák; és remélhető lévén, hogy Budapest főváros közönsége is két csángó gyermek neveltetésének és a maga idejében leendő visszaszállításának költségeit megszavazni hajlandó lesz; a Szt.-László-társulat két csángó gyermek neveltetési költségét évi 400 ftban magára vállalja és megszavazza.

Ezenkívül pedig elhatározott, hogy az országba visszaszármazottak némi segélyezésére a közgyűlésnek pártolól ajánlani fogja, hogy Pancsova környékére letelepedett csángók részére, templomépítésre, két ezer ft szavaztassék meg.

4) Társulati titkár jelenti, hogy több jótékonykusi hagyomány-összegek tetteleg be lettek fizetve; nevezetesen a Kelemen-féle hagyomány 100 ft, Tulok-féle hagyomány 24 ft, Kozma Károly hagyomány 100 ft, Zabrutky-féle hagyomány 500 ft, Gyene-féle hagyomány 36 ft, Fogarasi-féle hagyomány 1000 ft, a Kassai-hagyomány 100 ft, Cserni Benke és Széplaki-féle hagyományok 20 ft; határozatot, hogy az alapványokhoz csatoltassanak.

5) Titkár jelenti, hogy a mult negyedévi ülésben megszavazott következő segély-összegekről a köszönőiratok beérkeztek: Petrás csángó paptól 200 frtól, Futásfalva községtől 100 frtól, Belgrádról 200 frtól, Bukarest és Plojestról 210 frtól, Hévizről 100 frtól, Perbetről 40 frtól. Tudomásul vétetik.

6) Titkár az ordinariatusok pártoló ajánlata mellett beérkezett kérvényeket a kért segély engedélyezése iránti indokolásal előterjeszti. Határozatot, hogy a következő segélyösszegek kiutalványoztassanak: a budapesti Szürke nénék négy intézetének egyenkint 50 ft, a budai kath. legény-egyletnek 50 ft, a budapesti Mária, Ranolder, Józsefvárosi és Terézvárosi jótékony egyletnek egyenkint 50 ft, Holzmány erdélyi kath. községnek iskolaépítésre 50 ft, a megyesi kath. templom alakainak helyreállítására 100 ft, Prevesa albaniai templom felépítése költségeire 100 ft.

Végül pénztárnak jelentése a pénztár állásáról jóváhagyólag tudomásul vétetik.

Nulla.

Levelezés.

K-Martonfalva, 1883. május 1-én.

Tekintetes szerkesztő ur!

Maholnap divattá válik községünkben is, melyet pedig kerül még a járványos betegség is, az öngyilkosság. Szomorú dolog. S ha az ember fürkészni akarja az okokat, önkénytelen kiált fel: „O tempora, o mores!”

Ápril 29-én Tompa Mária nevé, alig 17-18 éves leány akasztotta fel magát. Szerelmi tragédia. Szeretett, szerettek. Hanem a ki őt szerette, azt ő nem szerette; mást, mást, kinek nevét a szellő is csak suttogva beszélt. Amaz férjhez kérte s piros pünkösdi másod napján vinni akarta menyegzőre.

A lány nem akart, a szülők kényszeríték. A szülői kényszer és Amor harcra keltek s egy harmadik — a halál — lett győzedelmes.

Mikola Mária petőfalvi születésű, szülő, szintén 17-18 éves leány, deli alak; szépségét sok dáma megirigyelhette volna. Apátlan, anyátlan, valódi árva s hozzá még a szeretője is megcsalta, elhagyta hűtlenül. Vasárnap megözönlte a már elhunyt Tompa Mária tetemét, kezét fogva, könnyei hullottak zápor gyanánt, „szíve vérzett, szíve fájt.“ „Oh ha te, kinek apja anyja volt, képes voltál erre: én, kinek sem apja, sem anyja, kit minden, minden elhagyott — követték.“ Így beszélt, s ma már két szerencsétlenül kimúlt felett sírnak a harangok busan, busan, de egyszersmind oktatást is tartva az élő könnymű fiatal lányoknak, mintegy ezt beszélve: nem a cifra ruha, nem a függők és ékszerek, nem az, mit testére aggat, disziti a leányt, hanem lelke fölt nélkül; érény legyen az a büvös-bájos talizmán, mely megvédje az élet többféle kísértéseivel szemben, mely bár bent keble rejtekében mélyen, szerényen megvonva magát lakozik: százzorta inkább ragyog s ajánlja birtokosát, mint bármely drága kő a világon. A harangok csengő-bongó nyelve — csak meg kell érteni — megtanítja az ifjút, hogy minden édes beszédre, minden édes kacintásra, minden mosolyra ne adja el szívét. A könnyműségnek sok könnyhullatás, sok bánat s a végén igen gyakran öngyilkosság a következménye.

Martonfalvi.

Csik-Verebes, ápril 29.

A csikgyepei tanítótestület csiki járáskör f. évi április 28-án Cs.-Verebesen tartotta rendes gyűlését, melyre a tagok igen szép számmal jelentek meg. Jelen voltak a helybeli iskolaszék tagjai közül is számosan.

A gyűlést megelőzőleg gyakorlati tanítást tartottak András György helybeli és László Péter csikdelnei tanítók. Előbbi az I. osztályulj olvasott, a II. osztályulj a nap szakait és az időmérést ismertette. Utóbbi pedig az V. osztályulj a hazai történelemből „Szigetvár ostromát“ beszélt el vonzóan.

A gyakorlati tanítás után elnök egy szép hangulattal beszéddel, melyben tanügyi állapotainkat s főleg tanító-egyleteinket összehasonlította a külföldiekkel és ebből kiindulva a ránk váró nehéz feladat megoldására buzdította, a gyűlést megnyitotta.

A jegyzőkönyv felolvasása után a tisztújítás ejtetett meg. Deák Ignác indítványára a gyűlés egyhangulag eddigi tisztviselőit újra megválasztotta. A kör tisztviselői: Nagy Imre elnök, Csizsér Pető alelnök, Ferencz János jegyző, Kókai István aljegyző, Lakatos Mihály pénztárnok.

Ezután a gyakorlati tanítások bíráltattak meg. Mindkét tanító tanítását a gyűlés a bírálnak a tananyag megválasztására, feldolgozására, a tanmodor és fegyelmre, végül a tanítás eredményére tett megjegyzései folytán „igen szépen sikerült“ nek nyilvánította.

Felolvasást tartott Péli Lajos ezen tételről: „A nevelésre és oktatásra a nép minden osztályának szüksége van.“ Felolvasó, rövid átpillantást vetve a görögök és rómaiak történetére, áttér az újabb korban egyes nemzetek történelmében előfordult és sok változásokat előidézett eseményekre s végül kifejté, hogy minden nemzet magasabbra emelkedését a nevelés által érte és éri el, de úgy, ha az a nép minden osztályára ki lett és van terjedve. Minélfogva a nevelés és oktatás nem lehet egyes osztályok kiváltságos tulajdona, mert akkor általános nemzeti haladás, fejlődés és jólét nem lehetséges, a mint ezt egyes nemzeteknél láthatjuk. A felolvasás helyesléssel és köztetszéssel fogadtatt.

Ezután Ferencz János felolvasta a bíráló bizottság által jutalomra érdemesített pályamunkáját, melynek címe: „Csikmegyében a fiatalság közt divatozó mindazon társas játékok, melyek sem az erkölcsre, sem a testi egészségre káros befolyással nincsenek.“ A felolvasást a jelen volt tagok élvezettel hallgatták.

Az indítványok sorában Deák Ignác egy központi választmány megválasztását hozta javaslatba, mit a gyűlés elfogadván, a tisztviselőkn kívül a központi választmány tagjainak titkos szavazattal megválasztotta Kelemen Ilona és Miklós Katalin

tanítóneket; továbbá Veress Lajos, Hajnó Ignác, László Péter, Csizsér Aron és Buttyán László tanítókat.

Végül a jövő gyűlés helyeül Cs.-Szt.-Miklós tüzétvén ki, s a gyűlés idejének és tárgysorozatának megállapítása a központi választmányra bízván, a gyűlés véget ért. F.

Vadrózsák.

T á j s z ó k .

alítani = 1. alább hagyni, engedni, tágitani; 2. aldatni; 3. valamire (pl. szóra) hajtani.

alattfennezn = rendetlenkedni.

adalni (vmit) = kivánni, sovárogni.

elfüdülni = félre menni, dőlni.

lűfeles = dülő, féldalra hajló, ferde.

éh(om), -od, -a = gyomorgödör.

gyápolni = gyalázni.

konósz = társ, pajtás, czimbora.

kösönködni (ik-es) (bele-, rá-) = fogódzni, kapaszkodni, rögződni.

roszátlódni (ik-es) = tágulni, lazulni (az eresztékekben), romolni.

rózanni, rókanni (ik-esek) = elnyugodni, csillapodni.

tarogatni = kézzel integetni, hivatgatni.

iram = árnyék.

irtomány = piciz, parányi.

elszentülni = lenyugodni (napszentület = napnyugta).

ehez = esti idő (eheztek = este felé, esti ebéd idején).

mindszente = minduntalan, mindegyre.

tonya = 1. tócsa, 2. szélesebb, mélyebb, csendesebb hely a folyóvízben.

izni (ízom, izol, izik) = tüszenteni.

sziligy = 1. gyáva*, 2. szelid (utóbbi csak átvitt értelemben).

csuga = töredék, csutka.

csugor = vmi gömbölyded dolog, dudor, golyó (pl. a szem csugora = szemteke).

csatóka = sallang, fityegő, appendix.

eme (fn.) = gője disznó, emse.

kamzsa = kan

csinód = (viz)ér, (viz)árok.

csiha (mn.) = élénk, pajzán, hamiska (álalról).

megnyivólni = merevedni, zibbadni. (?)

megpizonyodni (ik-es) = 1. elromlani, penészedni; 2. ráncosodni (használatik gyümölcsökről, étkekről); 3. töpörődni. (Ilyes valamit jelent.)

elhorvasztani = gyengíteni, betegíteni (hervosztani; itt: hervasztani).

fájtja = fájdalom (vminek).

megokni vmit = kiállni, eltűnni.

bokáj = karcsu edény (pokál), néha: kis csupor.

hopsa = elkárosodott marha felosztása, részenként megvétele a tulajdonos némi kártalanítására. Társaságba marhat ölni s husát egymás közt felosztani.

hinyár, hákicza = mindennemű nyálka, köpet.

ennyett = miatt, végett, iránt.

özögetni = üszíteni.

divatlankodni = ügyetlenkedni, helytelenkedni; („divat“ tehát nem „módi“-t, hanem helyes, rendes eljárást vagy usnt jelentett.) (Csikban: sokat enni, divatlan, telhetetlen.)

göthe (fn.) göthés (mn.) = korhadt.

gal = rög.

renyődni (ik-es) vmiért = esengen, vágyódni.

zuvat = mendemonda, pletyka (másutt, pl. Háromszéken, „zuvat“ mindenféle szemét keverékét jelenti, a mint azt pl. az az árvíz hajtja).

ritok = hiány, kivágás, esorba.

remes = végbél.

eltökíteni = ferdíteni, elesvarni (pl. szót).

fillódni (ik-es) = sürögni, forgolódni.

cselhetelni = szóval czivódni.

szajzani (ik-es) = a felszínén fagygni kezdő vízről mondják.

tepelni = 1. toporzékolni, 2. türelmetlenkedni, elégedetlenkedni.

vacsarogni = nyafogni, sirdogálni.

kandargatni = forgatni (körül), csavargatni.

fonyákolni = betegeskedni, gyengélkedni.

elszulni = csillapodni, tompulni (fájdalomról).

megkavanyodni = összezavarodni, koccanni.

déczeg = vad, tudatlan, tanulatlan (ember és állat).

ipor = 1. serény, szemes, 2. bátor, erélyes.

váncsi = vézna.

behottani (vmit) = átjárni, behatolni.

hottó = hathatós.

(Gyergyó-Ditró.)

Dr. Fejér D.

*) „Gyáva“ a nép nyelvén testileg gyengétt jelent.

Mindenféle.

— A csiksomlyói pünkösdi bucsura Lönhart Ferencz erdélyi róm. kath. püspök el fog jöni. Fogadtatására előkészületek tételnek. Mint halljuk, Csik-Szereda város végén Beze Antal alispán, Somlyó végén pedig Imets F. Jákó fog üdvözlő beszédet tartani az érkezőhez. Érkezése pünkösdpénteken délután 3-4 óra közt lesz. Kézdi-Szentlélekre — mint megbízható forrásból értesültünk — f. hó 29-én érkezik meg ő excellenciájára.

— Uj váltóúrlapok. F. évi május 1-től kezdve új váltóúrlapok bocsáttattak forgalomba, azonban a jelenleg forgalomban levő váltóúrlapok ezentul is, a meglévő készlet elfogytaig, elárusíthatók és teljes érvénnyel használhatók.

— A kézdívásárhelyi lövész-egylet — két évi szünetelés után — f. hó 3-án közgyűlést tartott. Alelnök Molnár Józsiás a gyűlést megnyitván, előterjeszti, hogy miután a mai közgyűlés által az egylet úgy szólva újra szervezi magát s miután a hosszú szünetelés miatt nem lehet tudni, hogy voltaképen kik tagjai az egyesületnek, hogy a tanácskozási és szavazási jog meghatározható legyen, szükséges lenne a jelenlevők között új beiratkozást rendelni el. Az indítvány elfogadtatván, a beiratkozások 3 évi kötelezettséggel megtörténtek. Elnök ezután felhívta a közgyűlést a tisztújítás megejtésére, melynek eredménye a következő: Elnök: Kassai Farkas Dániel honvéd ezredes; alelnök: Molnár Józsiás; jegyző: Benkő Sándor és Dobay János; pénztáros: Benkő Gyula; ellenőr: Török Bálint; szerzőtársok: Kollák János honvéd hadnagy és Kupán Károly. Választatot még 14 bizottsági tag. Alelnök előterjeszti, hogy többek részéről került fel azon óhaj, hogy a lövész-egylet jövőre névze terjedjen ki a vivás- és tornászatra is s ehez képest az egylet két új szakosztályuljaldal toldassék meg; alelnök melegen ajánlja ezen eszmét a közgyűlés figyelmébe, mert az összekapcsoló sportnemek mindenike külön-külön új párhiveket szervezván az eszmének, az egylet iránt jövőre nagyobb leend az érdeklődés. A közgyűlés rövid eszmecseré után elfogadta az indítványt s határozatilag kimondá, hogy jövőre a vivás- és tornászatra is ki fog terjeszkedni, s egyszersmind egy bizottságot küld ki a vivó- és torna-eszközök beszerzése iránt egy költségvetés készítésére. Molnár Józsiás alelnök felhívta, hogy a lövész-egylet azért nem részesült eddig a kellő pártfogásban, mivel a czéllövőtér igen messze fekszik a várostól, s épen azért a ritkán rendezett czéllövészetek iránt is, a nagy távolság miatt, évről évre csökkent az érdeklődés; ezen bajon segitendő, felajánlja a városban fekvő kertjét czéllövőhelyiségül, hol az egyleti tagok szobapuskával és pisztolyuljaldal, nemkülönbön a vivás- és tornászatra is naponkint tartathatnak gyakorlatot, az egyleti tagok családjainak pedig sétatérül és mulatóhelyül szolgálna. Molnár ur óhajta, hogy az egylet úgy fogja fel az ő szerény ajánlatát, mint a hogy ő azt tette, hogy t. i. minden tag bármikor és minden feszélyezés nélkül lépjen oda be s hogy ezen egyleti központ életetője és fenntartója legyen az egyesületi szellemnek. A közgyűlés a nagylelkű ajánlatot örömmel fogadja és Molnár Józsiás urnak jegyzőkönyvileg meleg köszönetet szavaz. Ezután a gyűlés hosszas eszmecseré után megállapítja a tagsági díjt 1 frt 50 krban, mely után évenként 5 ingyen lövészjár; végül kiküldött egy bizottságot, mely hivatva van az eszmének új párhiveket nyerni s minél több tagot szerezni.

— E. Kovács Gyula sepsi-szentgyörgyi vendégzereplését bevégzte. Tisztelői által egy ezüst serleggel tiszteltetett meg.

— A szük széna. Csikban a széna anynyira megszükkült, hogy egy szekér szénának az ára 30-40 frta hágott. Csik-Gyimesben tíz darab szarvasmarha és 50 drb. juh az éhségben elhullott. A marhatartó gazdák a szalmával fedett épületek fedelét már jórészt megéttették marháikkal.

— Csik-Szentgyörgyön László József földműves a kocsmában összeszólkkozott

nehány menasági czimborájával ápr. 29-én; a czivakodás természetesen verekedéssel végződött s László Józsefet az egyik pajtása úgy találta vaksmen ütni, hogy három napra meghalt.

Jótekönyvczélú előadás. Az alakuló felben lévő „hétfalusi közművelődési kör“ 1883. május 5-én a csernátfalusi nagyvendéglő termében jótekönyvczélú előadást rendez a hétfalusi kisdedóvodák javára a következő műsorozattal: I. szakasz. 1. „Nyitány“, éneklik az óvónők. 2. Szavaltat, Perényi Julia k. a. által. 3. „Maros vize“ (óvodai dal), éneklik az óvónők. 4. „Száráz ágon“, duett; éneklik: Szénássy Etelka és Perényi Julia k. a. 5. A „bodnár“ (óvodai dal), éneklik az óvónők. II. szakasz. 6. „A földész“ (óvodai dal), éneklik az óvónők. 7. Szavaltat, Lukács Károly ur által. 8. „Iparosok dala“ és a kis számoló (óvodai dalok); éneklik az óvónők. 9. Alkalmi felolvasás Bede Dániel ur által. 10. „Induló“ (óvodai dal), éneklik az óvónők. Előadás után táncszivigalom. Belépti díj 25 kr.

— A „csikszereadi takarékpénztár részvénytársaság“ 1883. ápr. havi forgalmának kimutatása. Bevétele: 16 betét 4331 frt, vissza fizetett váltóra 50 frt, befizetett kamat 395 frt 16 kr, befizetett illeték 189 frt 20 kr, betéti könyvecskéért 1 frt 40 kr, különféle 12 frt 88 kr, részvénytőke 11.840 frt; összesen 16.819 frt 64 kr. Kiadás: kölcsön adatott váltóra 12.705 frt, kötvényre 1490 frt, hetibiztos napdijai 16 frt, üzleti költség 776 frt 33 kr, visszafizetett kamat 1 frt 50 kr, különféle 50 frt, pénztárkészlet 1658 frt 74 kr; összesen 16.819 frt 64 kr. Pototzky Kristóf, igazgató. Ferencz György, könyvelő.

— Megjelent az „Öngyűvőd“ 22-ik füzeté. (Irta Knorr Alajos, kiadja ifj. Nagel Ottó Budapest, a nemzeti színház épületében.) E füzetben befejezi a szerző a hadmentességi díjakra vonatkozó szabályok ismertetését, és áttér az iparra vonatkozó törvényes szabályok közlésére, nevezetesen adja az ipartörvény szövegét és az iparjelentvényekre eső illetékek iránt fennálló intézkedéseket; ismerteti a találmányi szabadalom, az áru- és mustraoltalom és a hazai iparnak nyújtandó állami kedvezményekre, és a hálzoló kereskedés rendezésére vonatkozó rendszabályokat; közli az italmérési jog gyakorlatát rendező szabályokat, különösen a szőlő-tulajdonosok és bortermelők jogait saját természetű boraik elárusítására és a bejegyzett kereskedők borárulására névze, a finomított szeszartalmu italok mérésére, az italmérési jog megsértésére és az e tekintetben felmerülő panaszok mikénti elintézésére névze, végre ismerteti a malomtartási jogot és közli a hengeralmi rendszabályokat. E dus tartalmu füzet ára 30 kr. E munkából még hátralevő két füzet május hóban fog megjelenni.

— A püspök ő nagyméltósága alosik-, kászoni és háromszéki körútja alkalmából Kézdi-Vásárhelyt a könyvnyomdában sajtó alatt lévő bérna-anyakönyvi iver és cszudulak f. hó 8-án, azaz kedden készen lesznek. Mire az érdekeltek figyelmét felhívjuk.

Gazdaság és kertészet.

Boronáljuk meg őszi vetéseinket!

Több lap háromszékmegyei gazdasági tudósítási utján szomoruan értesültem arról, hogy megyénk gazdáit a jelen nyomoruságos gazdasági állapotok mellett még az ideai termés reménye is aggasztja, mivel a tél után következők elkerült őszi vetéseket megsárgította s a váltakozó olvadás és fagyás meggyérítette. Megnyugodni Isten akaratában és táplálni magunkat a boldogító hit azon reményében, hogy a ki elvette, az a későbbi kedvező időjárások által majd visszapótolja, szép, de nem elég; mert Isten is csak azt segiti, ki önmagán segit. Nagy mesternek tartják az időt, mely nemcsak a sajtó fájdalomakat enyészeti el s nemcsak a nyílt sebeket hegeszti be, hanem gazda is; ha úgy van is, de legyen ám a gazda is gazda és pedig jobb amannál s ne összedugott kézzel bizza dolgait Istenre és időre, hanem tegye meg mindazt, mi által a bajt megelőzheti, jóvá teheti, vagy legalább a természetet működésében istápolhatja.

Őszi vetéseink képe elsomorító; a baj tehát megtörtént s nem előztük meg, mert megelőzhető talán nem is, vagy csak némileg (korai, gyér és így erős vetések által) lett volna. Az a kérdés tehát: miké-

pen tehetjük jóvá, vagy legalább a természet működésében miképpen támogathatjuk? Igyekezzünk fogok ezen kérdésre az alábbiakban röviden akként felelni, hogy t. gazdátársaim az elmondandóknak gyakorlati hasznát vehessék.

Tudva van a növényélettantól, hogy minden növény erőteljes kifejlődésére szükséges a növény természetének megfelelő, kellő táperővel bíró és porhanyított talaj-nemből oly részlet, a melyben gyökérzetét úgy helyezheti el, hogy ezáltal az élete fenntartására és egészsége kifejlődésére szükséges tápanyagokat könnyen feltalálja és veheti; de mivel a talajban elhelyezkedett gyökérzet a tápanyagok feloldásánál szükséges vegyi változásokat egymagában nem és csak úgy képes végezni, ha működésében nedvesség, melegség és levegő által gyámolítottatik: szükséges a talajt a növény körül oly porhanyós állapotba juttatni és lehetőleg állandóan tartani, melybe nedvesség, meleg és levegő könnyen behatolhat; szükséges ez már azért is, hogy ezáltal talajunk hajóssávésségi tulajdonát, mely által az altalajban levő nedvesség a gyökérzethez juthat, emeljük és egyszersmind feltalajunk gyors kiszáradását megakadályozzuk. Tudjuk a növényélettantól azt is, hogy növényzetünk nemcsak gyökérzete utján táplálkozik, hanem levélzete által is jelentékeny mennyiségű gáznemű tápanyagokat vesz fel a légkörből a levél felületén levő, ennek zöld testecsei között képződött kis nyílásokon, az úgynevezett szájacsokon; hogy pedig ezen zöld testecsek kifejlődjenek (ezektől nyeri a növény zöld színt), ahhoz szükséges, hogy a napfény a növényhez jusson; de szükséges van a fény és levegőre a növényzetnek azért is, hogy a gyökérzet által a talajból folyékony állapotban felvett tápanyagok áthonosítása, mondhatni megsűrűsítése zavartalanul történhessen.

Nem fejtegetvén a növényélettannak oly szép és kiválóan gyakorlatias tételeit s meg akarván győzni a kételkedőket a mondtak helyességéről, kérdem: meg nem felelő talajon álló vetésünk miért hoz oly vézna, silány szarát, madárfej-kalászt? Nemde azért, mert a tenyésztéshez szükségeseket nem találta fel? Miért vetünk némely növényt gyéren? Vajjon nem azért-e, hogy minden egyes példány a kívánt tenyészfeltételekben részesülhessen? Miért kapáljuk meg némely fajta növényünket? Vajjon csak azért-e, hogy a tápanyagokat előle felhasználó gyomot kiirtsuk, és nem azért is, hogy így a talajt a nedvesség, meleg és levegő behatásának megnyitsuk a porhanyóvátétel által? stb. (Mert pl. a töröküzánál a kísérletek bebizonyították, hogy ennek feltöltésénél a növény, életműködésében támogattatván, megerősödik, s annak, hogy el nem dől, ez az oka és nem a mellé halmozott föld, mint fizikai támasz.) A növény megdülése ellen sűrű vetés nem oltalmaz és miért van az, hogy épen az ily vetés szokott megdülni? Vajjon nem azért-e, mert így az egyes növények nem fejlődhetnek ki eléggé, mivel az önmaguk által okozott beárnyékolás folytán a szükséges levegőnek és fénynek a növényekhez jutása akadályozva volt? Pinczében vagy általában sötét helyen képződött hajtások miért sárgák? Hosszasabb borult és esős időjárás alkalmával a töröküzán és más növényeink is miért kezdenek sárgulni? S miért sárgul és hal el vetésünk növekedésével a növények alsó levélzete? Vajjon nem a növény zöld testecseinek képzéséhez szükséges fény hiánya folytán-e? stb. Szám-talan hasonló érdekes kérdést tehetnének fel, melyekben a feleletet részben a megelőző bekezdésben elmondottakban is, de a növényélettantól kétséget kizáróan feltehetően a kutató elme.

Ezen szükségesnek vélt előzmény után szóljunk a szorosabb értelemben vett tárgyhöz.

(Vége követk.)

Pethő György.

Apróságok.

Hidegvér. A Rococex melletti csatában egy altiszt karon fogva vezette el Monaco herceget. Ekkor egy golyó szétzúzta az altiszt karját, mire ez a legnagyobb nyugalommal mondá: Fogja másik karomat, herceg, mert ez mit se ér már!

Mit mondanak a nőkről? Olaszországban azt mondják, hogy a nő csak is korát és hibáit bírja titokban tartani. Egy magyarnak, ki hazája nőinek szép szeméit magasztalta, egy német tanár azt mondá: Nálunk a legérdekesebb nők lesütik szemüket, hogy jobban megnézhesük. — A francia azt mondja: a nő kaczag, mihelyt teheti és sir, a mikor akarja. Legudvariatabb a spanyol, mondván: ángolnát farkánál, nőt szavánál fogva, bizonyos lehetsz benne, hogy mi se marad kezében.

A közönség köréből.*)

Tek. szerkesztő ur!

Haladunk a korrál. Eddig bizony nagyon talált Kovászna nagyközségére e közmondás: „Ott vagyunk, hol a mádi zsidó.” Pedig egy oly nagy községtől, mint Kovászna, mely 4000 léleknel többet számlál, melyben különféle hivatalok vannak, fürdőkkel rendelkezik és szép jövedelemmel bír, valamivel többet lehetett volna várni, mint a mennyire haladott. Annak a szerény szitászövő Kőrös községnek van csinos községháza és kellemes hangu orgonája; Kovásznának nincsen s talán nem is lesz soha, mert nincs akarata. Kő, fa, szóval anyag van bővében és kézügyben; de hát a mint a régieknek jó volt egy düledező rokkant kunyhó, hát miért ne volna jó a mostani előljárásnak ez az antik, penészes, régi, rokkant községház? Így gondolkoznak az öregek. Az orgonája Kovásznának igazán valami specialitás; különben az uri klikk nem igen tartja módinak a templombajárást, a mi azonban nem valami atheismusnak a kifolyása; de ilyen a divat nálunk. Csak egy kevés zenéi érzékkel bíró ember hallgassa meg az itteni orgonát: minden illuziója elmegy a zeneművészet-től, sőt talán a templombajárástól is. Igen ám, mert a vallásos érzelmek ápolására és fejlesztésére jelentékeny befolyással van a jó ének és a jó orgona; de az ily csimpolyaszerű orgonahangok a kántor ur legjobb akarata mellett sem keltenek föl egy hajszálnyi vallásosságot sem. Ily orgonán igazán csak orgonálni lehet. Az egész orgona unicum és páratlan a maga nemében.

Aztán ha az ember ismerősénél, a kaszinóban vagy más nyilvános helyen egy pár órát vacsora után mulat s az áldott holdfogyatkozás koromsötétséggel fátolozza be ezt a szerény planetát, melyen Kovászna nagyközségének is tündökölni méltóztatik, hát tessék a jámbor halandónak életveszélyes és remegés közt hazamenni ezen a divatos pallórendszeren. Tévedni emberi dolog, s így nem lehet csodálkozni, ha a jámbor hivek, illetőleg járó-kelők némelyike azon végzetes csalódásba jön, hogy a nagy bajjal megtapogatott hid végét a hid közepének véli s így egy ballépés által olyat esik tiszta józanon, hogy egyelőre nem is tudja orientálni magát, vajjon Makón van-e vagy Jeruzsálemben.

A t. cz. előljáróság szükkeblőségére mutat ezen körülmény, mert bizony egy néhány lámpa nem verné adósságba ezt a nagyközséget.

De még hány, világtól elmaradott dologról tudnék referálni! Az ám, haladunk a korrál, de visszafelé, mint a rák.

Nem akarom a n. t. előljáróságot felelősségre vonni ezen ázsiai állapotokért; azonban azon szerény nézetemnek adok kifejezést, hogy ha a n. t. előljáróságban több erély és akarat volna, mint a mennyi van, helylyel-közzel mindenestre kivehető volna a haladásnak némi nyomai. A n. t. előljáróságot destillálni kell.

A jelen évi előljárósági választás alkalmával figyelembe kellene venni, hogy az előljáróságnak egyik tagja, ki a fiatalság, az

*) E rovat alatt megjelent közlemények közérdekből díjtalanul közöltetnek. A felelősség azonban a beküldőt illeti. Szerk.

igazságügyi tisztviselők s különösen járási első derék és közszeretben álló közigazgatási tisztviselőknek minden nemesebb irányú törekvéseit egyéni érdekek miatt nem valami tisztességes uton meghusítani, sőt azok jellemét pellengére állítani nem átalja; ki a község legfontosabb ügyeit sógorság-komaság fejében leszaavzatni s így a közhasznu ügyek hátrányára működni nem resteli: nem érdemi meg, hogy ez ideig is csak rafineriával kierőszakolt népszerűsége továbbra is fennmaradjon. Hogy az illető ur milyen ember, arra nézve álljon itt egy legszerényebb adat. Tavaly B. József urra fejszét ragadott B. J. ur saját házában s az idén mégis annyira be tudta hizelegni magát nevezett urnál, hogy B. J. urnak köpenye alá rejtözve, „nyílt tér”-ben arczátlanokdni s egy 3. és 4-nek jellemét koczkatatni nem szégyenlette.

De hány adatot hozhatnék fel magam, ki hivatalos előéletét jól ismerem s volt alkalmam sok adatot szerezni, melyek jellemre igen sötét fátyolt vetnének!

S egy ily ember akart megyei főszámvő lenni?

Nem akartam személyes jelleget adni szerény közleményemnek, de az ily tavaszi légy természetű emberről másképp nem igen lehet beszélni, s aztán szükség, hogy a közvélemény is ismerje behatóbban embereit. Aztán ha más emberekben gáncoskodni jövőre is célszerűnek látja s viselkedését levetközni egyáltalán nem tudná, hát valami vakaró szert magam is fundálok.

—e.

Hivatalos árfolyamok a budapesti áru- és érték-tőzsdén.

Május 5-én.

Magyar aranyjárdék	120.20
Magyar vasúti kölcson	137.50
M. keleti vasúti államköt. I. kibocs.	91.50
M. keleti vasúti államköt. II. kibocs.	113.—
M. keleti vasúti államköt. évi 1876	98.75
Magyar földtehermentesítési kötvény	110.—
M. földtehermentesít. kötv. záradékkal	98.25
Temes-bánati földteher. kötvény	99.—
Temes-bánati föld. kötv. záradékkal	97.75
Erdélyi földtehermentesítési kötvény	98.75
Magyar szőlődzema-váltási kötvény	99.—
Magyar nyereséj-sorsjegy kölcson	97.70

Tiszaszabályozási és szegedi sorsjegy	114.50
Osztrák járadék papírban	111.—
Osztrák járadék aranyban	78.60
1860. államsorsjegyek	78.50
Osztrák-magyar bankrészvény	132.—
Magyar hitelbank-részvény	303.75
Osztrák hitelintézet-részvény	308.75
Cs. és kir. arany	5.65
20 frankos arany	9.51
Német birodalmi márka	58.71
London (2 havi váltókért)	119.80
Magyar papírjárdék	87.80

Piaci árak	Kézdi-Vásárhely		Csik-Szereda		Gr.-Szt. Miklós		
	máj. 3.	frt kr	máj. 2.	frt kr	ápril 29.	frt kr	
TELEKÖLTER	Buza) tiszta	7 40	7 25	6 50			
) elegy	5 —	4 75	6 —			
	Rozs) tiszta	4 50	4 40	5 50			
) elegy	— —	— —	5 —			
	Árpa) tiszta	4 50	4 50	5 —			
) elegy	— —	— —	4 75			
	Zab	2 60	2 75	2 75			
	Törökbuza	5 —	5 —	6 —			
	Kása) köles	— —	10 —	9 25			
) árpa	— —	— —	— —			
KÖLTER	Borsó	6 —	— —	— —			
	Lenféle	8 —	— —	— —			
	Fuszulyka	5 —	6 50	5 —			
	Lenmag	— —	10 —	10 25			
	Kendermag	— —	— —	— —			
	Bükköny	— —	5 —	— —			
	Pityóka	1 60	1 50	2 —			
	DARAB	Malacz	1 50	1 —	1 —		
		Lud	— 70	— 54	60 —		
		Bárány) fejér	— —	1 50	2 38		
) fekete		— —	— —	2 85			
Egy pár csirke	— —	— —	— 60				
10 tojás	— 15	— 15	— 14				

A szebeni kis lutri.

H u z á s m á j u s 2-á n.
28. 65. 74. 84. 76.

Felelős szerkesztők:
T. Nagy Imre, Dr. Kábebbő Ferencz,
Ifj. Dobay János.
Kiadó tulajdonos:
Szabó Albert.

Videki megrendelések pontosan teljesítetnek.

KOVÁSZNAI és KERESZTESY női divat- és készöltöny-raktára. Brassó.

Alóírtak van szerencsénk értesíteni a n. érd. közönséget, hogy ne mulassza el i. b. megrendelésével áruink izléséről és minőségéről meggyőződést szerezni, minekutána huzamosabb összeköttetésünk a bel- és külföldi elsőrangú gyárosokkal azon kellemes helyzetbe emelt, hogy

minden évadra

nagy választékban a legújabbat igen előnyös és olcsó áron szolgáltatjuk és pedig a közelebből megjött

selyem,- divat- és posztó-árukat,

u. m.: **női ruhakelmék**, (Beige mellé) kis és nagyobb mintában; **szőrtatlasz**, francia **cashmir** fekete és minden színben; továbbá **satinmervelleus** és **faillek**; selyem és pamut francia **bársonyok**; **mosó-creton** és **satinok**, **manillók** selyem, spanyol csipkével diszitve; **napernyők**, **kalapok** és minden **pipere-cikk**.

Továbbá, mivel az elsőbb rangú szabók rendelkezésünkre állanak, rendelvényeket **készruha-** és **öltönyökre** a legújabb izlés szerint elvállalunk.

A n. érd. közönség ebből szives támogatását és gyakori megrendeléseit kérve és magunkat igen becses figyelmébe ajánlván, jegyzünk

3—4

kiváló tisztelettel

KOVÁSZNAI és KERESZTESY.